

Diczig István:

A gazdasági bűnözés, különös tekintettel
az új gazdasági formációkra

1. A gazdasági folyamatok és jelenségek bűnözésre való hatásmechanizmusának vizsgálata ma fontos politikai kérdés. A lakosság élénken reagál az ország társadalmi-gazdasági helyzetében bekövetkező minden változásra, de különösen azokra, amelyek élet- és munkakörülményeit érintik. Társadalmunk és gazdaságunk ma számos ellentmondással terhelt. Ezeknek az ellentmondásoknak kriminológiai aspektusai a termelés, az elosztás és a fogyasztás szféráiban különösen a figyelem középpontjában állnak.

A szükségletek és a lehetőségek közötti ellentmondás mindig is jelen volt társadalmunkban, de az utóbbi években ennek növekedését érezzük. Nagy jelentősége van ezért annak, hogy a társadalmi feszültséget ne növeljék olyan jelenségek, mint a gazdasági bűnözés, a korrupció, illetve az illegálisan szerzett nagy jövedelmek ne irritálják a lakosság bérből és fizetésből élő rétegeit.

Elmondható, hogy a társadalmi feszültségek okai között a bűnözés nem foglal el jelentős szerepet, de senki sem tagadhatja, hogy növeli az objektív eredetű nehézségek elviselését és a kibontakozás programját.

A változó gazdasági helyzet, a piaci és árviszonyok, az ellátás színvonalának, a munka hatékonyságának növelése és eredményesebbé tétele, a lakossági pénzeszközök fokozottabb bevonása indokoltá tette az új vállalkozási formák létrehozását.

Lehetővé vált, hogy 1981. január 1-től kisebb boltok szerződéses üzemeltetés formájában működjenek, jövedelem érdekeltségűen üzemeljenek és kisvállalkozások /kisszövetkezetek, leányvállalat, VGMK, GMK./ jöjjenek létre.

A kisüzemi szervezetek teljesítménye nép-

gazdasági szinten a bruttó nemzeti termékhez és a nemzeti jövedelemhez való hozzájárulásuk alapján nem jelentős, de e szervezetek gazdaságunkban kiegészítő, kisegítő szerepet töltenek be.

Hiánypótló termelésükkel, szolgáltatásaikkal, a nagy- és középüzemek termelési folyamatában jelentkező szűk keresztmetszetek feloldásával, hozzájárulnak a népgazdaság teljesítőképességének növeléséhez.

A többlet-teljesítményt adó, önszerveződéssel alakuló és működő szervezetek jelentősebb forráslekötés nélkül, a gazdaságban meglévő eszközök hasznosításával a várakozásnak megfelelően működnek.

2. Az új gazdálkodási formákhoz kapcsolódó, ismertté vált bűncselekmények száma a bűnözés egészéhez viszonyítva ma még nem jelentős. E cselekmények súlya és jelentősége azonban számárányukat messze meghaladja.

Az új gazdálkodási formákhoz kapcsolódó bűnözésre a bonyolultság, a szervezethez, a széles körű személyi és tárgyi összefonódottság jellemző. A gazdasági bűnözés jelentős arányban e szervezetekhez kapcsolódik, mintegy magját képezi a bűnös tevékenységnek. Veszélyességét kifejezi, hogy a gazdasági, a korrupciós és a társadalmi tulajdon elleni bűnözés szoros összefonódása figyelhető meg.

Az új gazdálkodási, szervezeti formák körében a gazdálkodás rendje elleni bűnözés gyakoribb előfordulást mutat, mint a hagyományos szervezeti formák, vagy a vállalkozáson kívül álló magánszemélyek körében. A nagyobb kriminalitás a minden áron való nyereség-szemlélettel áll okozati összefüggésben.

3. Az új gazdasági formák gyakorlati alkalmazására a népgazdaságban elsőként a kiskereskedelem és a vendéglátóiparban került sor.

A tapasztalatok szerint a szerződéses üzletekben több a szabálytalanság, a fogyasztók érdekeit sértő cselekmény, mint a hagyományos egységekben. Szinte mindennapos az árdrágítás, a vásárlók megkárosítása, a súlycsökkentés, a tiszt-

tességtelen ár kialakítása stb. Ezt az üzletvezetők - a tapasztalatok szerint - tudatosan teszik, hiszen "saját zsebre" dolgoznak. Ezek a cselekmények azonban többségében megmaradnak szabálysértési szinten. Így is kerülnek elbírálásra.

A szükséges áru mindenáron való megszerzése érdekében a vállalkozók az áruszállítókat, kocsikísérőket igyekeznek ajándékokkal befolyásolni, megvesztegetni.

A visszaélésre utaló jelzések között szerepel, amikor a szerződéses üzletvezetők a vállalat, a szövetkezet felé történő fizetési kötelezettségüket késedelmesen teljesítik. A vállalatok - bár érzékelik ezt - inkább várnak, nem sietik el a szerződésbontást. Biztosítottabbnak látják ugyanis a hiányzó összeg behajtását, amíg a vállalkozó ott dolgozik. Ez esetben fennáll az a veszély, hogy a tartozás növekszik. Ebből adódik, hogy a vállalkozók gyakran nagyösszegű tartozással bontanak szerződést - a hiányzó összeget elszikkasztják, és a büntető eljárás után is csak hosszú évek múlva történik a kármegtérülés.

Egyes üzletvezetők a gazdálkodó szerv számlájára hitelben vásárolt áruk ellenértékét nem egyenlítik ki, azt saját céljaikra fordítják. Ezen kívül jellemző, hogy a használatba kapott állóeszközöket eltulajdonítják, vagy a rendelkezésre bocsátott forgóeszközöket a kötelezettségek teljesítése előtt kivonják az üzleti körből. Előfordult az is, hogy készpénzes áruvásárlásoknál az előírt bizonylatokat nem állították ki, vagy később ezeket megsemmisítették.

A gazdasági munkaközösségeknél szinte megalkulásuktól fogva tapasztalható a túlszámlázás, a fiktív bérelszámolás, az el nem végzett munka, a fel nem használt, illetve meg sem vásárolt anyagok elszámolása.

A vállalkozók szempontjából közömbös, hogy cselekményük a társadalmi vagy a magánszemélyek tulajdonát sérti-e, azonban itt is a társadalmi tulajdon áll a támadások középpontjában.

Valamennyi vállalkozási formánál előforduló tipikus bűncselekmény az adócsalás.

A gazdasági munkaközösségek működésével kap-

csolatban a visszaélésre utaló megnyilvánulások két fő típusa tapasztalható. Egyik, hogy gazdasági, műszaki, adminisztratív eszközeiket és személyi lehetőségeiket messze meghaladó volumenű tevékenységre vállalkoznak, amelyet vagy nem teljesítenek, vagy alvállalkozókkal végeztetnek el. Ez utóbbi esetben gazdaságilag teljesen indokolatlanul közbeékelődve - csupán a közvetítői tevékenységért - jelentős munkanélküli jövedelemre tesznek szert. A másik formája tevékenységüknek, hogy a gazdasági munkaközösségek működése feletti ellenőrzés elmulasztása következtében nagylétszámú szupervállalkozásokat alakítanak, amelyek messze meghaladják engedélyük kereteit.

A kisserővetkezetek működése során a szövetkezet vezetői különböző bűncselekményeket /jogosulatlan kifizetések, el nem végzett munkáért többletmunkabér, saját célú vásárlások stb./ követhetnek el, amelyeket már az alapszabály jóváhagyásakor, illetve a folyamatos működés állami törvényességi felügyelete körében elkövetett hatósági mulasztások, másrészt a szakszerűtlen, hiányos, áttekinthetetlen elszámolási, bizonylatolási rendszer, az összeférhetetlen vezetői munkakörök /szövetkezet elnöke maga a pénztáros/ tesznek lehetővé. E szervezeti formánál is tapasztalható, hogy a tárgyi és személyi feltételeket messze meghaladó, esetenként az eredetileg engedélyezettől teljesen eltérő, nagy volumenű tevékenységre vállalkoznak. Sikeres működés esetén nem a tényleges jövedelem után adóznak, sikertelenség, csőd esetén a veszteséget nincs aki fedezze.

Az új gazdálkodási formák közül a működésükben leginkább kriminális vonásokkal az ipari és szolgáltató, illetve a mezőgazdasági szövetkezeti szakcsoportok rendelkeznek. E formánál fokozottan érvényes az a megállapítás, hogy létrehozásuk és működésük tényleges gyakorlata messze nem felel meg a tevékenységükre és helyzetükre vonatkozó jogszabályi előírásoknak.

A szakcsoportok működésével összefüggésben elkövetett bűncselekmények egyik megnyilvánulása, hogy a **gesztor szövetkezetektől** kapott vagyoni

eszközöket - ami sok esetben milliós nagyságrendű - tényleges teljesítmények nélkül szétszítják a tagok között, illetve szabálytalan, felelőtlen gazdálkodásukkal fizetéseképtelenné válva, anyagilag nehéz, egyes esetekben csődhelyzetbe juttatják a gesztor szövetkezetet.

A gesztor szövetkezet vezetői sok esetben bűnös felelőtlen séget tanúsítanak a szakcsoport létrehozásakor, a szakcsoport vezetőjének kijelölésekor, a szövetkezet és a szakcsoport közötti kapcsolatot szabályozó megállapodás tartalmának kialakításakor, illetve a szakcsoport tevékenységének ellenőrzésében. Ehhez sok esetben hozzájárul, hogy a szakcsoport a szövetkezet működési területéről jelentős földrajzi távolságban tevékenykedik.

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek melléküzemágainak működésében változatlanul gyakori a bérszabályozás kijátszása. A rezsi költség felszámolható nagysága, a jelentős haszonkulcs megállapítása lehetővé teszi a visszaéléseket úgy, hogy emellett a termelőszövetkezet is nyereséghez jut. Természetesen az az állami szerv vagy szövetkezet viseli a magas költséget, akivel a melléküzemágak vezetői szerződnek. Sok esetben fiktív dolgozókat alkalmazva, vagy a be-dolgozói rendszer szabályait kijátszva, el nem végzett munka után is számolnak el munkabért, amelyet szétszítanak egymás között. A melléküzemágak működési rendjére vonatkozó szabályokat nem tartják meg, azt a termelőszövetkezetek nem, vagy csupán formálisan ellenőrzik.

4. A lakosság élénken reagál az olyan jelenségekre, mint:

- a gazdasági helyzet romlása a közelmúlt-hoz képest;
- a valós gazdasági helyzet és a korábban prognosztizált közötti eltérés;
- az egyes társadalmi rétegek és csoportok életkörülményeinek eltérése; és különösen:
 - a bérből és fizetésből élők és a vállalkozási szférában dolgozók közötti igen jelentős jövedelemkülönbségek.

Ma már mindenki tudomásul veszi a valós

teljesítményen alapuló nagy jövedelmet és támogatja is azt. Nehezen viseli el a társadalom ugyanakkor a társadalmi munkamegosztás alacsony fokán állók - jórészt konjunktúrából fakadó - kiemelkedő jövedelmét, de az olyan jövedelmeket is, amelyek különféle vállalkozásból fakadnak és a feltétele mindössze bizonyos tőke befektetéséből áll. Ugyanakkor a vállalkozói szférában képződik az illegális, jogosulatlan jövedelmek jelentős hányada is, amely tovább növeli az ellentmondásokat. Az üzérkedések, vesztegetések, árdrágítások, adócsalások stb. nagyrészt ebben a körben fordulnak elő. Megfigyelhető egy másik jelenség is. A vállalkozási szférában dolgozó, vezető szerepet betöltő személyek további jelentős jövedelemre tesznek szert a vállalkozásban résztvevők kárára. Ezek a cselekmények már nem gazdasági jellegűek, hanem csalások, sikkasztások, hűtlen kezelések, amelyek azonban a gazdálkodásból, illetve az ott képzett legális, vagy illegális jövedelemből származnak. Az illegális jövedelmek is újrafelosztásra kerülnek. A kisszövetkezetek által működtetett önálló szakcsoportok, de különösen a gazdasági munkaközösségek vezetői a számviteli és bizonylati rend, a pénztárkönyvek hiányos és pontatlan vezetése útján olyan helyzetet teremtenek, hogy rendszeres különjövetelemben részesülnek a csoport kárára. Az így szerzett jogtalan haszon egy-egy bűnügy tanulsága szerint rendszerint milliós nagyságrendű. Lassan és fokozatosan kialakul a vállalkozók olyan rétege, amely jövedelmi viszonyait tekintve a többszörös milliomos jelzővel illelhető.

5. A népgazdaság elleni bűnözés új jelenségeit, formáit vizsgálva megállapíthatjuk, hogy azok a mindenkori társadalmi, gazdasági életben bekövetkező változásokban gyökereznek.

A munkanélküli jövedelemszerzésnek, a visszaélésnek, a spekulációnak végsősoron gazdasági okai vannak. Ezt azért fontos látnunk, mert az 1988. január 1-től hatályba lépett új adórendelet új feszültségek forrása lehet, amelyek a bűnügyi helyzet alakulását negatívan befolyásolhatják.

Ilyen tényezők:

- Az adóreform jelentősen megnöveli az adózók számát. Ebből adódóan növekedni fognak a fizetési kötelezettségek megsértésére, kijátszására irányuló törekvések.

- Számíthatunk a számviteli, bizonylati fegyelem további lazulására is. Ez a jövedelmek eltitkolását növelheti, vagyis konkrétan adóhiányhoz, súlyosabb esetben adócsaláshoz vezethet.

Az életszínvonal és a jövedelmek adókötelezettség miatti csökkenése következtében várhatóan nőni fog a "kontár" munkavégzés. Az ehhez szükséges anyagok biztosítása sok esetben bűncselekmény útján történik majd.

- Megnöhet a láthatatlan jövedelmek képzése. Tipikusan a "fusi" munkából, a hálapénzből és borraivalból, a "fekete" gazdaságból /csúszópénz, csalás, lopás, sikkasztás, korrupció/ származó adózatlan jövedelem, melyek az adózás kijátszásához vezetnek.

Ezeket serkentő okok:

- a hiány /áru, szolgáltatás stb./,
- egyes vállalkozók monopolhelyzete /iparban, kereskedelemben, szolgáltatásban/,

- a megélhetési kényszer,
- bér- és jövedelemaránytalanságból eredő értéktorzulás,

- a kisvállalkozások szabályozó rendszerének gyakori és nehezen követhető változásai.

A fentiek közül legkézenfekvőbbnek a hiány tűnik, amely úgy növeli a láthatatlan jövedelmeket, hogy megbomlik a kereslet és kínálat egyensúlya. A kielégítetlen szükséglet pedig kiváltója lesz a manipulációknak /hálapénz, borraivaló, csúszópénz, korrupció, stb./.

Ahhoz, hogy az új adórendeletben meghatározott jogok és kötelezettségek hosszú távon biztosítsák a jogkövetés, illetve jogalkalmazás lehetőségét, szükséges garanciális szabályok kidolgozása.

E garanciát azonban két oldalról kell biztosítani. Egyrészt a jövedelmek ellenőrizhetőségének sajátos eszközei szükségesek a hatóságok részére. Másrészt az adózókat, az állampolgárokat,

a gazdálkodókat is érdekeltté kell tenni az adózás minél szélesebb körű teljesítésében. Ennek módszerei csak az új rendelkezések gyakorlati alkalmazása során szerzett tapasztalatok alapján dolgozható ki. Ugyancsak a tapasztalatok függvénye az adózás bűnözésre kiható hatásaival szembeni megelőzés hatékony eszközeinek felismerése is.

6. Az előzőekben ismertetett bűncselekmények elkövetését elősegítő körülmények sokrétűek. Legalapvetőbb okként az ellenőrzés teljes hiánya, vagy lazaságai állapíthatók meg. A szakcsoportoknál belső ellenőrzés nincs, az ellenőrzés a hivatalos gesztor termelőszövetkezet részéről is csak elvétve fordul elő. A gesztori szerződésekben gyakran rögzítenek olyan megállapodásokat, hogy az ellenőrzési jog csak évi egy alkalomra jogosítja a gesztort. Tapasztalat, hogy sok esetben a gesztor nem is kíván ellenőrizni és annak során a hibákat feltárni, hiszen a "jól prosperáló, a pénzt hozó" szakcsoport komoly árbevételt jelent a tsz-nek, gyakorlatilag befektetés nélkül.

Szakcsoportok alakításakor a gesztor tsz-el kötött szerződések minimális garanciákat sem tartalmaznak, azok a legtöbb esetben csak a szakcsoport "érdekeit" szolgálják.

A szakcsoportok könyvelése, bizonylati rendszere nem megfelelő. A követelményeknek megfelelő könyvelés, bizonylatolás végzésére rendszerint a személyi feltételek sem állnak fenn.

A legtöbb szakcsoport a gesztor székhelyétől, telephelyétől távol, más megyében vagy helységben fejti ki tevékenységét, amely nagyban megnehezíti az ellenőrzést. Gyakran a gesztor nem is rendelkezik a szakcsoport tevékenységi körébe tartozó munkák ellenőrzésére alkalmas szakemberrel.

A szakcsoportok és átalánydíjas elszámolási rendszerben működő részlegek vezetői sok esetben olyan körből kerülnek ki, akik már korábban egyéb helyeken bűncselekményeket követtek el, vagy jelentős veszteséget hagytak maguk után. A személyi feltételeket a gesztor tsz rendszerint nem vizsgálja, megelőgszenek a beígért jövedelemmel.

A vállalkozók, ha egy-egy területen szigorítják az ellenőrzést, vagy a szakcsoport "csődbe" ment, átmennek egy másik gesztorhoz és kezdik előlről bűnös tevékenységüket. Az utóbbi időben tapasztalható az adósságokat hátrahagyva a kiszövetkezetté történő átalakulás.

A szakcsoportok által kötött vállalkozói szerződések sok esetben - éppen a megrendelés elnyerése érdekében - irreálisak. A kivitelezés során a nyereség biztosítása érdekében fiktív költségeket, anyagfelhasználást is számláznak.

Az alapítási okiratban meghatározott tevékenység mellett, vagy helyett mást végeznek. Ehhez kapcsolódik, hogy ilyen munkákat lényegében csak felvállalja a szakcsoport, de a munkát más alvállalkozóval végezteti el.

Nem elhanyagolható feltétele a visszaéléseknek, hogy a megrendelő vállalatok dolgozói a szakcsoportok vezetőivel bűnös, korrupt kapcsolatokat alakítanak ki. Az el nem végzett munkákért felvett jogtalan összegek - amelyek esetenként milliós nagyságrendűek - csak korrupt vagy hanyag műszaki ellenőrök, számlakollaudálók segítségével kerülhettek kifizetésre.

7. Felmerül a kérdés, hogy miért képződhet olyan jelentős nyereség bizonyos gazdálkodó szerveknél, amely nagy volumenű visszaélésekre is lehetőséget nyújt, amikor a gazdálkodás nehézségei miatt a veszteségesen működő állami és szövetkezeti gazdálkodó szervek száma jelentős. Az új gazdálkodási formák hatékonyságában rejlik mindez, vagy más okok is szerepet játszanak?

A választ a büntető ügyek tanulságai adják meg. A tisztességesen működő, a szabályokat betartó, rendszeresen adózó új gazdasági formációk keretei között dolgozó szervezetek többsége életképes, hasznos társadalmi tevékenységet végez és tisztas jövedelmet biztosít tagjainak. Kiugró jövedelem termelésére azonban ritkán képesek. Ahhoz, hogy az említett kiugró jövedelmek képződjenek, tisztességtelen gazdálkodás, üzérkedés, vesztegetés, túlszámlázás, adócsalás, fiktív munkák és fel nem használt anyagok elszámolása szükséges. Mindez pedig az állami vállalatok, intézmények és

szövetkezetek kárára történik, hiszen a megrendelők, vagy más formában - pl. gesztorként - résztvevők szenvedő alanyai ezeknek a manipulációknak. Ezek a bűncselekmények minden esetben a társadalmi tulajdont károsítják!

A szabad vállalkozással történő visszaéléseket pedig az ellenőrzés lazasága, az állami szerveknél dolgozó felelős személyekkel való korrupciós kapcsolat létesítése, a bizonylati fegyelem hiánya, végső fokon az emberi kapzsiság teszi lehetővé. Ha az állami szerveknél és szövetkezeteknél dolgozó felelős vezetők és középvezetők nem ellenőrzik a vállalkozás teljesítését, vagy néhány ezer Ft-os vesztegetés fejében milliók eltulajdonítását teszik lehetővé mások számára. Az ilyen pénzek tisztára mosására pedig a vállalkozások lehetősége biztos talajt jelent.

Felmerül az a kérdés is, lehet-e ebben eredményesen tenni valamit? Igen lehet! Az állami szervek és szövetkezetek vezetőinek jobban kellene törődniük a gazdálkodás alapját képező vagyonnal. A kifizetések engedélyezését az előzetes ellenőrzés jobb garanciáihoz kell kapcsolni. Ne fizessenek ki milliókat addig, amíg a teljesítményt nem ellenőrzik. Ne adjanak egy személy hatáskörébe olyan jogosultságot, amellyel visszaélve, másokat jogosulatlan előnyben részesíthet. Az ellenőrzés szigorúbb rendjét kell kialakítani. A gesztor szervezetek követel-jék meg a szigorú számviteli és bizonylati rendet. Addig, amíg a melléküzemágak vezetői zsebből fizetnek ki milliókat, tág lehetősége van a visszaéléseknek. A bizonylati rend hiánya szinte mindenütt visszaéléseket takar. Ugyanakkor a számviteli és bizonylati rend hiánya ma még bocsánatos bűnnek számít.

Az adóellenőrzés új rendje és szervezete - úgy tűnik - eredményes eszköze lesz a gazdasági visszaélések feltárásának. Máris jelentős számban érkeznek a rendőri szervekhez feljelentések a mérlegek meghamisítása útján keletkezett valótlan gazdasági teljesítmények elszámolása, és ennek következtében jelentős /gyakran több milliós/ jogtalan kifizetések miatt.

Az adóellenőrzések feltártak olyan jellegű visszaéléseket is, mint a megrendelésekkel való spekuláció. Ez új formája a visszaéléseknek. Az állami vállalat vagy szövetkezet elvállalja a megrendelés teljesítését és egy GMK-t bíz meg a munka elvégzésével. A GMK pedig a megrendelő vállalat munkatársait foglalkoztatja, szintén alvállalkozóként.

A megrendelések továbbadása gyakran szolgálja azt a célt, hogy az állami gazdálkodó szervezetek munkatársai mellékjövedelemhez jussanak. Ennek veszélye nemcsak abban van, hogy a munkát szakszerűtlenül végzik el, hanem abban is, hogy elindít egy korrupciós folyamatot annak érdekében, hogy a munka végzésére jogosulatlanok - vagy éppen ellenőrzésre kötelezettek - külön pénzhez jussanak. A bűnügyek tanulsága szerint ezekben az esetekben az államon vagy szövetkezeteken kívül mindenkinek megvan a maga haszna. Azt pedig bizonyítani sem kell, hogy ilyen esetekben rendszerint mélyen belenyúlnak az állam zsebébe. Célszerű lenne az ilyen tevékenység megtiltása. Amennyiben a gazdálkodó szerv a megrendelést nem tudja teljesíteni, utasítsa vissza és a megrendelő új gazdálkodó szervet keresen meg a teljesítés vállalása céljából.

8. A közgazdasági irodalomban mind több szó esik arról az ellentmondásról, amely a lakossági jövedelem és a fogyasztás között figyelhető meg. A statisztikai adatokból az elemezhető ki, hogy a keresetek és a fogyasztás arányai már évek óta nem adnak kellő magyarázatot arra, hogy - nagyon leegyszerűsítve - miből vásárol a lakosság többet évek óta, mint amennyit megkeres. Egyes rétegeknél származhat ez korábbi évek megtakarításából, de társadalmi szinten ez nem jellemző. Az okokat a harmadik gazdaságban képzett féllégális és illegális jövedelmekben kell keresnünk. A különböző fűsimunkáktól, a vállalati gépekkel és eszközökkel végzett maszek-munkáktól, a boraválótól a csúszópénzig jelentős jövedelemátcsoportosítás megy végbe. Itt még az a folyamat figyelhető meg, hogy egyes társadalmi csoportok

jövedelmét egy másik csoport megcsapolja. A nagyobb, jelentősebb jövedelmek azonban azokkal a visszaélésekkel vannak kapcsolatban, amelyek a társadalmi tulajdon feletti rendelkezési joggal függenek össze. Az előadásban is említett csatornákon az első gazdaságban megtermelt nemzeti jövedelem bizonyos része átszivárog a lakosság egyes - de távolról sem jelentéktelen - csoportjához. Ez a jövedelem nagyságrendjét tekintve veszélyezteti a termelés és fogyasztás összhangját is. Ez a tény - gazdasági jelentőségét tekintve - önmagában is indokolja a féllégális és illegális tevékenységgel szembeni eddiginél hatékonyabb fellépést, mind a bűnüldöző, mind pedig az állami, társadalmi és gazdasági szervek részéről.